

Školitelský posudek na diplomovou práci Martyiny Dadákové:

VLIV NEONATÁLNÍ SUTURY RTU NA VÝVOJ OBLIČEJE U PACIENTŮ S OROFACIÁLNÍMI ROZŠTĚPY

Diplomová práce Martyiny Dadákové je založena na 3D morfometrické analýze obličeje u pacientů s orofaciálními rozštěpy. Studie je součástí výzkumu, na kterém v současné době participuje nemocnice Motol v Praze, Katedra antropologie a genetiky člověka Přírodovědecké fakulty Karlovy Univerzity v Praze a ÚEM AV ČR.

První operace, kterou pacienti s orofaciálními rozštěpy při své léčbě podstupují, je cheiloplastika, jejíž časová indikace provedení se pohybuje od několika dnů po narození do několika měsíců života dítěte. Za optimální čas operace rtu u pacientů s rozštěpy bývá nejčastěji považován věk okolo 3 měsíců, nicméně úspěšné výsledky časné operativy, které jsou pozorovány i v předkládané diplomové práci, byly v odborné literatuře publikovány již od 60. let minulého století. Optimální čas pro primární suturu rtu je udáván od prvních hodin do několika dní života. Neonatální operace při vhodné anestézii a adekvátní podpůrné léčbě však neznamena pro pacienta větší riziko než zákrok o několik týdnů později. Během prvních 48 hodin je novorozenec naopak ve výborné kondici, aby zvládl jak operaci, tak anestézi. Další výhodou neonatálních operací rozštěpů je lepší hojení jizvy, kdy tyto výsledky popisují jak kliniky s častou operativou, tak výsledky intrauterinních operací na zvířecích modelech. V důsledku lepšího hojení není již zapotřebí, aby pacienti podstupovali sekundární korektivní operace. Zmenšují se či mizí problémy s krmením, s přibýváním na váze, později s mluvou dítěte a někdy i zhoršeným sluchem, se socializací dítěte v rodině i mimo ni.

Metodologicky diplomová práce navazuje na studie Koudelové et al. (2015 a,b) kde byly virtuální povrchové modely obličeje zdravé populace analyzovány z hlediska ontogenetického vývoje s ohledem na věk a pohlaví jedince. Pokud se týká problematiky neonatální sutury rtu, diplomová práce hodnotí obličej jako celek u různých rozštěpových vad v návaznosti na studie Borského et al. (2012), a práci Janouškové (2013), kteří hodnotili pouze vývoj alveolárních výběžků maxily a morfologii patra.

Na tomto místě bych chtěla vyzdvihnout diplomantčinu velkou píli a její vlastní iniciativnost, milé a vlídné jednání při práci s pacienty. Martina se také velmi ochotně zúčastňovala i skenování dětí na základních školách, odkud některé věkové kategorie používala coby kontrolní soubor. Při samotném výzkumu i při zpracovávání diplomové práce pracovala

zodpovědně a samostatně. Na druhém místě bych ráda zdůraznila náročnost zvolené metodologie, tj. hodnocení tvarových rozdílů polygonových sítí obličeje, které vyžaduje jistou dovednost při práci s faciálním skenerem a hlavně navazujícím softwarovým vybavením.

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit morfologii a tvarovou variabilitu obličeje u dvou věkových kategorií předškolních pacientů s různými typy orofaciálních rozštěpů (CL, UCLP BCLP) po prodělané neonatální sutuře metodami geometrické morfometrie. Jejich vývoj byl také srovnán s věkově odpovídajícími zdravými kontrolami.

Práce je standardně členěna do 9 kapitol, které jsou dokumentovány přehlednými obrázky či grafy a vychází z více než 140 položek citované odborné literatury. U obr. 2.2. není uveden zdroj, odkud byl obrázek převzat. Teoretická část je členěna do 4 hlavních podkapitol, pojednávajících obecně o orofaciálních rozštěpech, odchylkách kraniofaciálního růstu a léčbě pacientů s důrazem na neonatální cheiloplastiku. Text je bez závažnějších chyb, autorka psala například zbytečně obecnou kapitolku o genetice vady, aniž by použila relevantní recentní literaturu (většinou více než 10 let staré citace), nebyl důvod psát také o syndromických rozštěpech a pod.

Praktická část diplomové práce je psána stručně a jasně, členění výsledků i diskuse bylo zvoleno především po stránce metodologické. Lze říci, že je po grafické, jazykové a interpretační stránce bez závažnějších chyb. V seznamu citované literatury jsou menší nedostatky (chybějící mezera mezi citacemi, chybějící nakladatelství knih, místo jejich vydání,). Studentka píše vytrvale chybně Česká **R**epublika, i když jí to bylo v manuskriptu opraveno. Celkově lze závěrem s autorkou souhlasit, že závažnost vady v kombinaci s prodělanou operací patra působí na růst a vývoj obličeje výraznějším negativním vlivem než neonatální sutura. Odchylky kraniofaciálního růstu se ve vyšším věku významně nezdůrazňují, což může znamenat pozitivní prognózu pro budoucí vývoj obličeje.

Závěr: Diplomovou práci **Martiny Dadákové** považuji za zdařilou jak po formální, tak po odborné stránce, její výsledky byly základem publikace, která je v současné době v recenzním řízení v časopise Journal of Cranio-Maxillo-Facial Surgery (IF 2,933).

Nepochybně dosahuje požadované úrovně kladené na diplomové práce oboru antropologie.

Práce tedy splnila zadané cíle i formální podmínky diplomové práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

doc. RNDr. Jana Velemínská, Ph.D.

